

KRONIKA OBCE FRAHELŽE

Tato kronika byla započata 1. ledna 1942.

Dříve byla v obci Frahelž vedena pouze školní kronika.

Jan Šoukal
místní kronikář

1. Místopis a stručné dějiny, jakož i pravděpodobný vznik jména obce

Úřední název obce: Frahelž, lidově Frahelž. Říká se do Frahelže, za Frahelží, ve Frahelži, z Frahelže, od Frahelže.

Frahelž jest vesnice s 64. popisnými čísly a čítá 319 obyvatel.

Leží ½ km vzdálená od státní silnice Třeboň-Veselí nad Lužnicí, 4 km na sever od Lomnice a 8 km na jih od Veselí nad Lužnicí. V její blízkosti nachází se kolem státní rybníky.

Vznik jména obce:

Podle starých pamětníků a pokud bylo možno zjistiti ze starých zápisů, se názory rozcházejí na tři možnosti a sice:

1./ Regent pánů z Rožumberka Jakub Krčín z Jelčan vystavěl v blízkosti obce „Klece“ letohrádek jednopatrový, nazvaný „Dobrá mysl“, kde rád a často prodléval pan Vilém z Rožmberka na lovu zvěře. Z toho důvodu snad vzniklo pojmenování zdejší obce „Draheleč“, později „Fraheleč“ nyní Frahelž (Kolem roku 1577-1580).

2./ Jiná zvěst praví, že za dávných časů bývaly na místě kde stojí nyní obec i okolo lesy, kde časem vznikaly požáry nebo vyprahliny, kterýmžto místům se říkalo „prahelče“ (vyprahlé). Na jednom takovém místě byla založena i zdejší obec a původní název „Prahelč“ byl během času pozměněn na „Fraheleč“, nyní Frahelž.

3./ Ještě se vyskytuje další zvěst o vzniku pojmenování zdejší obce a to, že ve zdejším okolí lovívala zvěř šlechtična a sice do „léče“. Jelikož se pro tuto šlechtičnu v tehdejších dobách vžil název „Fran“ (německý název paní) a měla ve zdejším okolí „léče“, vznikl prý název založené obce „Franléč“, později změněný, jak již shora uvedeno.

Za válek husitských byl osud Frahelže úzce spjat s městem Lomnicí nad Lužnicí a jistě neušla drancování, když i blízký Ponědražský rybník byl vojskem vypuštěn a vydrancován. Kolik po válkách husitských zbylo ve zdejší obci čísel popisných a obyvatel není známo.

Pod Frahelží při řece Lužnici pod nynějším mlýnem p. Maděry, stával mlýn v němž se nějaký čas prý skrýval Jan Žižka z Trocnova. Ještě nyní při malém stavu vody na řece Lužnici, viděti velký kámen, kde prý mlýn stával.

Kdy zdejší obec vznikla, není možno zjistiti. Jisto jest, že již za válek husitských stávala. V roce 1850 bylo ve Frahelži celkem 21 popisných čísel. Z toho 12 starousedlých, 5 čtvrtkařů (chalupníků) a 4 domkaři.

Obec byla až do r.1890 s obcí Klecí spojena k níž příslušela v dávných dobách Janu ze Stráže. Roku 1857, když p. Vilém z Rožmberka koupil strážské panství , přešla i obec Frahelž k Třeboni.

Za války 30ti letě strhla se tu potyčka mezi vojskem císařským a stavovským r.1618.

2. Jména částí obce

Lidově se dělí obec na dvě části: 1 od státní silnice směrem ku dráze se říká „V dolině“, další části „Na vršku“.

3. Společné místní názvy.

Luka, táhnoucí se směrem k zastávce jsou nazývány „Na trávnicích“, kdo má pozemek za stavením říká se „Za humny“.

4. Ojedinelé pomístní názvy

Od severu ležícím rolím a lukám se říká „U Novýho“, dle názvu rybníka, který se zve „Nový“. Od západu les „V Lísku“, role a luka u nebo za „Lískem“, na východ pole a louky „Pod Křemeny“ a na jih „V úzkých dílcích“ nebo „Pod úzkými dílci“.

5. Obyvatelé

Místní obec čítá 319 obyvatel, vesměs národnosti české. Zaměstnání většinou zemědělské, z části zaměstnání jsou chalupníci a domkaři u Protektorátních drah, z části u správy státních lesů a rybníků. Jelikož roste v okolních rybnících hojně palachu (orobince), pletou z něho některé ženy po domácímu nákupní tašky a bačkory nebo pantofle zvané „palašky“. V místě jest jeden obchod, dva hostince, obecná dvoutřídní škola, poblíže obce „Maděru mlýn“. Spolek hasičů mající k dispozici 1 ruční 4 kolovou stříkačku a 1 berlovku.

6. Kultura

V místě jest dvoutřídní obecná škola. Jest to jednopatrová budova, která byla postavena v roce 1922. Mládež Národního souručenství hraje čas od času divadelní hry. V místě jest Osvětová komise, obecní knihovna v 160 svazcích.

7. Obecní budovy a komunikace

V roce 1933 zřídila obec svým nákladem železniční zastávku, vzdálenou od středu obce ½ km. V roce 1933 za účasti okresu byla postavena od státní silnice přes zdejší obec okresní silnice, po stranách vysázela třešňovou alej. Bohužel v zimě 1939-40 při mrazech až 36°C všechny stromky zmrzly. V roce 1936 byl přistavěn a přestavěn obecní chudobinec. V roce 1938 byla přestavěna a opravena obecní kovárna. Uprostřed návsi stojí kaplička s letopočtem vystavění 1842. Starostou obce jest od roku 1932 až dosud Vojtěch Kopačka, rolník z Frahelže čp 2.

Poznámky kronikáře

V předu uvedená data s pověsti čerpal jsem z kalendáře Třeboňský kraj z r. 1929, částečně z vyprávění starých občanů Frahelžských a částečně z protokolů obecního úřadu ve Frahelži a z osobní znalosti.

Ve Frahelži, dne 1. ledna 1942.
Jan Šoukal, kronikář

Seznam obyvatel ve Frahelži roku 1651 (po Bílé Hoře)

Níže uvedený seznam poddaných ve zdejší obci r. 1651 obstaral mě laskavě ze zemského archivu v Praze pan profesor gymnasia v Třeboni (nyní v Lomnici nad Lužnicí) Dobeš.

Roku 1851 zjišťoval se počet katolíků v Čechách a tu v obci Frahelži bydleli vesměs říms.-katolického vyznání následující občané:

1/	Vavřinec Prokeš, poddaný, konšel	35 roků stár
	Lidmila, jeho manželka	50 roků stará
2/	Matěj Dorotka, poddaný, soused	40
	Zuzana, jeho manželka	35
3/	Markéta Heřmanka, poddaná, vdova	50
	Dorota dcera	28
	Mikuláš syn	27
4/	Jakub na Dobšově poddaný soused	46
	Dorota, jeho manželka	40
	Jiřík, poddaný, pohunek	25
	Dorota, poddaná, podruhyň	50
	Dorota, cizopanská	30
5/	Matouš Vitoň, poddaný, chalupník	50
	Anna, jeho manželka	50
6/	Ondřej, poddaný, chalupník	55
	Lidmila, jeho manželka	46
7/	Alžběta, poddaná, chalupnice	48

	Markéta, její dcera	28
8/	Jan, slouha, cizopanský, pastýř	52
	Kateřina, jeho manželka	50

Čítala tudíž obec Frahelž 20 poddaných, pravděpodobně v 8 staveních bydlících v roce 1651.

Frahelž, dne 20. ledna 1944.
Jan Šoukal, kronikář

Seznam obyvatel v obci Frahelži r.1839

- Čp.1. Tomáš Rohlík stáří 40, sedlák, Anna jeho manželka, stáří 39 roků,
Johan 7r, Rosina 6r, Matěj 1.r.stár:-děti
- Čp.2. Martin Heřman stáří 36r, sedlák, jeho manželka Anna stáří 26r.
Děti: Marie 6r, Anna 1r.
- Čp.4. Jakub David stáří 44r, sedlák, Maria jeho žena stáří 46 roků
Děti: Tomáš 17r, Josef 9 roku stáří.
- Čp.5. Tomáš Hešík stáří 57r, sedlák, Eva jeho žena 51r.
- Čp.6. Lorenc Dobeš 57r, sedlák, Maria jeho žena 71r
Děti: z 1.manželství Šimon 40r, Franz 27r.
- Čp.7. Josef Vácha 27r, sedlák, Kateřina jeho žena 30r
Děti: Venca 17r, Martin 5r, Maria 1 rok stáří.
- Čp.8. Johan Korbel 52r sedlák, Eva jeho žena 47r.
Děti: Martin 21r, Johan 11r.
- Čp.9. Kateřina Prokešová 34r, dcera po zemřelém Janu Prokešovi,
Děti: nemanželské – Tomeš 14r, Maria 11r, Anna 8r.
- Čp.10. Johan Filípek 28r, sedlák, Kateřina jeho žena 29r.
Děti: Jakub 6r, Maria 1r.
- Čp.15. Matěj Stiech 38r sedlák, Marie jeho žena 36r.

Čp.23. Tomáš Prokeš sedlák, 29r, Maria jeho žena 23r.

Čp. 11. Josef Hešík 65r, sedlák, Alžběta jeho žena 25r.

Děti (z prvního manželství?) Albert 24r, Johan 18r.

Bylo tudíž v r. 1839 v obci Frahelž 12 sedláků /44 osob/

Čp.14. Matěj Kolář-Krejčí 29r. chalupník, Rosina jeho žena 29r.

Děti: Franc 4r., Johan 4r.

Čp.17. Martin Pomak 30r, chalupník, Rosina jeho žena 31r.

Děti: Kateřina 8r, Josef 6r, Matěj 5r.

Čp.19. Franc Kubal 48r, chalupník, Anna jeho žena 42r.

Děti: Eva 7r, Albert 6r, Anna 4r.

Čp.20. Jakub Kopačka 47r, chalupník, Marjana jeho žena 43 r.

Děti: Josef 2r, Anna 6r, Franc 5r.

Čtyři rodiny chalupníků /19 osob/ bylo v obci Frahelži 1839.

Dále jsou podruzi a výměnkám celkem 5 rodin /24 osob/ u nichž nelze zjistit kdo ve kterém čp.bydlel. Jsou to:

Vecl Stiustka 58r, zedník, syn Vojtěch 25r, syn Franc 24r, učedník zednický, dcera Katherina 19r a syn Johan 13r.

Matěj Vitoň 64r, Maria jeho žena 54r

Děti: Katherina 23r, Barbora 20r, Martin 17r /učeň zednický/, Maria 14r.

Loranc Hešík 60r, kovář v Ponědrážku, Alžběta jeho žena 41r.

Děti: Johan 27r, Maria 23r, Alžběta 20r.

Jakub Heřman 40r, Barbora jeho žena 59r,

Franc Kopačka-Pumpr 46r, Maria jeho žena 52r.

Děti: Jakub 21r, Kateřina 12r, Martin 12r, Mathias 6r.

Z tohoto seznamu vysvítá, že v roce 1839 bylo již 23 čísel popisných z nichž 12 bylo osídleno sedláky, 4 chalupníky, zbývajících 7 čísel buď bylo zbořeno nebo neobydleno. V tomto roce čítala obec Frahelž 87 osob.

Tento seznam obyvatel obstaral opětně p.profesor Dobeš a sice jako poslední soupis z doby poddanství z archivu v Třeboni.

Ve Frahelži dne 21. února 1944.
Jan Šoukal kronikář.

ROK 1942

Počasí, Úroda

Zima tohoto roku byla velmi tuhá. V měsíci lednu byly mrazy až 36°C. Ještě v dubnu byly mrazy a studeno. Dne 21.dubna byla první jarní bouře a kolem zdejší obce přelo. Koncem dubna se teprve seje jař a sází brambory. Léto bylo dosti chladné střídavě deštivé. Podzim velice krásný a teplý. Koncem listopadu létaly ještě včely z úlů. Hříbky se nacházely ještě počátkem prosince. Úroda obilí a bramborů byla průměrná

Oslava

Dne 20.dubna byly vyvěšeny prapory na oslavu 53letých narozenin Vůdce Adolfa Hitlera.

Odevzdání zvonu

Dne 10.dubna byl z nařízení sejmout zvon z místní kapličky a odevzdán do Lomnice nad Lužnicí.

Úmrtí

Dne 20.dubna zemřel Jan Kopačka z čp.20 ve stáří 75r. Jmenovaný zastával po dlouhá léta službu jako polní hlídač, obecní posel a zvoník. Každému nebožtíku vyzváněl na poslední cestu a sám byl první, který byl odvezen na hřbitov do Lomnice nad Lužnicí bez vyprovození zvoněním.

Činnost divadelní

Mládež Národního Soutěženství ve Frahelži sehrála dne 4.4.veselohru „Podvodnice z lásky“ od Rudy Nižkovského. Hra měla zdařilý průběh a představení bylo hojně navštíveno jak místními tak i okolními občany. Pohostinně sehrála zde mládež z Lužnice divadelní hru „Hospůdka u Markýtky“, operetu a to dne 19.dubna. Velice pěkně sehráno za doprovodu hudby kapelníka Škardy z Lužnice, což se zdejšími občany velice líbilo.

Na podzim vypukla ve zdejší obci epidemie záškrtu, mnoho dětí onemocnělo a bylo léčeno většinou ve veřejné nemocnici v Budějovicích. Přesto, že některé případy byly velice těžké, neskončil žádný případ smrtí.

Zapsal Jan Šoukal kronikář

ROK 1943

Počasí

Zima velice mírná, téměř bez sněhu. V měsíci lednu byl 22°C mráz a sice dne 22.1. Rok byl suchý, v srpnu byly teploty až 36°C ve stínu, na slunci až 50°C. Sucho bylo tak velké, že v obci „Na vršku“ vyschly téměř všechny studny. Před stavením Josefa Pražáka čp.2 vyschla úplně louže, což se stalo posledně před 43 roky.

Úroda

Úroda obilí byla tohoto roku velice dobrá a pěkně se sklídila. Za to bramborů bylo jen asi 50% proti roku předešlému.

Divadlo

Dne 21.února sehrála mládež N.S.divadelní hru: „Dnešní děvčátka“ od Rudy Nižkovského/melodie mládí/ za hojné účasti místního obyvatelstva, jakož i školní mládeže. Dne 9.května sehrána taktéž m.N.S., selská groteska ve třech jednáních „Prodaný dědeček“ od Antona Hamika, přeložil Julius Sebl. Sehráno bylo velice pěkně opět v přeplněném sále v „Hostinci u Hrubého“ a tatáž hra byla opakována dne 23.května v Lužnici, v hostinci u Mareše za hojné návštěvy občanů místních i okolních. Dne 25.prosince sehrána divadelní hra „Tam, kde je domov náš“ od Kalivody, opět v hostinci u Hrubého za hojné návštěvy. Veškeré div.hry režíroval Jan Šoukal, obchodník z Frahelže čp.3.

Koncert

Dne 27.listopadu uspořádala MNS“Koncert“ v sále u Hrubého. Hrála dechová hudba p.kapelníka Marhouna z Vítína. Účast hlavně omladiny byla veliká jak z Frahelže, tak i z okolních obcí. Z čistého výtěžku věnovala zdejší Mládež národního souručenství K 500- na německý červený kříž a K 100-na „Sociální pomoc“.

Epidemie: Záškrt

Taktéž po celý rok 1943 řádila epidemická nemoc záškrtu ve zdejší obci, takže střídavě onemocněly všechny dítky zdejší obce, až na ojedinělé výjimky. Průběh nemoci byl ještě hrozivější než-li roku předešlého, avšak ani tohoto roku neskončil žádný případ úmrtím.

Úmrtí

Dne 2.března zemřela Alžběta Kopačková, vdova po železničním zřízenci čp.52.ve stáří 85.roků.

Dne 20.srpna zemřela náhle ve věku 58.roků Kateřina Provázková, manželka výměnkáře a dělníka Františka Provázka z čp.38.

ROK 1944

Počasí

Zima byla mírná a do poloviny února téměř bez sněhu, takže již 20.ledna létaly včely. 1.února bylo již na slunci 30°C tepla. V únoru začal padati sníh a 15.2.napadlo 25 cm sněhu. Potom až do konce března padal mírně sníh a byly též mrazy, ne však velké. Následkem toho byly i jarní práce v polích zdrženy. Léto bylo z počátku deštivé a sice až do konce července. Potom a v podzimu bylo pěkné počasí, až do 30.prosince bez sněhu. Na Silvestra začal padati sníh.

Úroda

Úroda obilí, brambor i ovoce byla dosti dobrá, žně započaly až po 1.srpnu, kdy jiná léta jsou již žita a pšenice ve stodolách. Přesto však se úroda s opožděním as 14 dnů pěkně sklídila.

Vysázení ovocných a okrasných stromů M.N.S.

Z výtěžků z divadelních představení zakoupila mládež N.S. 20 jabloní a vysázela je kolem okresní silnice vedoucí z Frahelže ku státní silnici. Dále vysadila na návsi obce 5 smutečních vrb, 5 smutečních jasanů a 5 lip.

Úprava návsi a kapličky

Dále v letních měsících opravila mládež národního souručenství místní kapličku, upravila a oplotila místo kolem ní, vše z vlastních prostředků a vlastní prací po večerech a nedělích, takže má zdejší náves mnohem příznivější vzhled. Při opravě kapličky chtěli mládenci též narovnat nahnutou věžičku. Rovnali ji tak dlouho, až spadla. Teprve po opravě ji tam umístili rovně.

Divadlo

Dne 1.ledna 1944 sehráli divadelní ochotníci z Jemčiny ve zdejší obci v sále u Hrubého divadelní hru: „Bártova pomsta“ venkovské drama. Návštěva byla velice pěkná, což nemožno přiznati provedení hry, neb jako začátečníci vybrali si těžký kus.

Mládež N.S. z Ponědraže sehrála zde pohostinsky dne 26.3.v sále u Hrubého veselohru „Můj pan syn“. Sehráno velice pěkně za hojně návštěvy.

Zdejší mládež N.S.sehrála dne 7.května, taktéž u Hrubého divadelní hru od Al. Jirásky „Vojnarka“ za pěkné návštěvy zdejšího i okolního obyvatelstva.

Dne 2.dubna předvedla své umění M.N.S. Horusice a sice operetou „Madlenka z kovárný“. Pěkně sehráno, hojná návštěva.

V 2.pololetí jest již pořádání divadel zakázáno.

Úmrtí

Dne 30.ledna byl pohřben dlouholetý starosta 2.obvodu Třeboňské župy dobrovolných hasičů Jan Kukla ze Zablátí. Z obce Frahelže zúčastnilo se pohřbu 6 členů v krojích. Pohřbu zúčastnil se též p. ministr zemědělství a lesnictví Adolf Hrubý.

Dne 13.února zemřela Anna Turinská, obecní chudá z Frahelže ve stáří 74.roků.

Dne 20.února zemřela nejstarší zdejší příslušnice Anna Pincová, výměnkářka z Frahelže čp.39, ve věku 88 roků.

Neštěstí

Dne 20.prosince v 8 ½ hod.večer byla na zdejší zastávce zachycena lokomotivou a vlakem přejeta a na místě usmrcena p. Marta Jarošová z Prahy, snacha zdejšího usedlíka Fr.Jaroše žel.zř.v.v.čp.57.

Zapsal Jan Šoukal kronikář

ROK 1945

Počasí

V polovině ledna dosáhl napadlý sníh 15cm-20cm, v druhé polovině více mrzlo. Byly mrazy až 20°C. V únoru se oteplilo, již 1.února se prolétly včely. Konec února jest deštivý. 5.března napadlo znovu ¼m sněhu, ku konci března deštivo a teplé počasí.

Úroda

Úroda t.r.byla dosti dobrá, jak u obilí, tak i brambor. Úroda ovoce slabá.

Vlasova armáda v obci

Dne 24.3.přijelo do zdejší obce 122 vojáků Vlasovy armády se 60 koňmi /bývalí Kozáci, nyní spojenci Němců/, ubytováni byli po celé obci a vařiti pro ně bylo povinností občanů, neb neměli kuchyni. Fasovali pouze chléb a masové konzervy neb sýr. To trvalo až do 7.4., kdy ve 3.h.ráno za prudkého lijáku odjeli.

Německé vojsko v obci

Avšak již 2.4.přijela autokolona as 20 nákl.aut se 120 německými vojáky. Ubytováni byli ve škole a v sálech obou zdejších hostinců. Kdežto Vlasovci se chovali k zdejšímu obyvatelstvu se slovanskou soudružností, nic neodcizovali, byli Němci panoví, stříleli po zvěři i domácí drůbeži. Pili hojně víno, které si s sebou přivezli a večer též koncertovali několikrátě jejich kapela na školní zahradě. Dne 18.4.navečer odjeli.

Maďarské vojsko v obci

A 30.4.přijelo na 22 vozech se 44 koňmi 60 Maďarských vojáků, z nichž někteří měli s sebou i ženy. Ubytováni byli ve škole a jednotlivě po číslech a 2.5.ráno odjeli. 3.5.přijeli opět maďarští vojáci s nákl. autem a 2 vozy s koňmi, též se ženami a civilisty.

5.květen a doba osvobození

Dne 5.května v 6 h. večer ustanoven Národní výbor a to předseda Jan (nelze přečíst), říd.učitel, jmenoval si členy: Kopačka Vojtěch čp.2, Šoukal Jan čp.3, Pinc Jar.čp.8, Kudrhalt Lad./syn čet.str.v. v/, Koutník Rudolf čp.31, Hešík Jarosl.čp.7 a Růžička Vác.čp.40.

Po několika dnech v hostinci u Hrubyho prohlásil předseda N.V.že budou členové voleni aklamací.Jar. Hešíka a Jana Šoukala však vůbec opominul, což později omluvil tím, že stačí výbor šestičlenný.

Návštěva SSmanů

5.5.odpol.ukořistil Růžička Václav čp. 40 z hořícího auta, které Německý voják zapálil, 1 vojenskou pušku, od Maďarů získány 2 revolvery. V noci drženy hlídky.

6.5.po 12 h. polední nařízeno německým feldweblem, aby se dostavil starosta obce s tlumočnickem k zastávce, kde s kulometem a připravenými samopaly čekalo kromě velitele ještě dalších 6 S.S.manů

a feldwebl nařizuje, aby do 1 h. odpol. byly vydány veškeré zbraně a dostavili se všichni členové noční hlídky, zatímco starosta Vojt.Kopačka zůstane jako rukojmí; Jan Šoukal, který dělal tlumočnicka a byl též velitelem noční hlídky po dohodě s ostatními se znovu dostavil na zastávku a Růžička odevdal voj.pušku. Dva revolyery jsme zapřeli. Na to žádá feldwebl, aby do 2 h. odp. bylo vráceno jednomu jejich svobodníkovi 400 RM,tj.4000-našich Kč, který mu byly odcizeny a též revolver. Sebráno mezi sebou 3150- Kč a feldweblovi předány, čímž se spokojil. Revolver mu odebral žel.zříz. Novotný z Lomnice nad Lužnicí, který však zde není neb po službě odešel. Tím tato záležitost vyřízena a oddíl SS po druhé hodině odp.odchází po trati směrem k Lomnici nad Lužnicí.

Čekáme osvoboditele

9.května očekáváme marně na stát.silnici statečnou Rudou armádu. 10.5.konečně jsme se jich dočkali po 9 h.ráno. Vítání zúčastnila se školní mládež s květinami, sbor hasičů a obyvatelé celé obce a již také odjíždí z obce povoz s 10ti býv. vojáky čs. armády, kteří nastupují znovu vojenskou službu v Třeboni.

Dvě divize Rudé armády projíždějí přes zdejší obec nákladními auty i povozy a táboří v lesích za řekou Lužnicí, štáb ubytován v obci po dobu více než 1 měsíc, kdy od nás odjeli, přesto však neminulo dne, aby nepřijeli buď v autech nebo povozkami a bylo jim zdejším obyvatelstvem s ochotou poskytnuto přístřeší, vajíčka, chléb, někdy i slepice a krmivo pro koně. Tyto zájezdy trvaly až do konce července 1946. Někteří velitelé těchto jednotek nařídili též lovení ryb a několik menších rybníků bylo vypuštěno a sloveno. Též zvěř byla téměř denně v okolí střílena.

Taneční zábavy

A při tom při všem pořádány družné taneční zábavy, někdy i vícekrát v týdnu, kde radovali se z ukončení války jak příslušníci Rudé armády, tak i zdejší omladina se stařešinou.

Oslava M.J.Husa

Dne 5.7.byla opět po letech nesvobody uctěna památka našeho kostnického mučedníka M.J.Husa, jíž zúčastnila se celá obec, sbor hasičů, Junák, SČM a školní mládež. Oslavu zahájil p.říd.učitel (nelze přečíst) přiléhavým proslovem, školní dívky recitacemi a po zapění státní hymny doslovem oslava zakončená.

Úmrtí

26.1.zemřela Marie Hrubá, výměnkářka z Frahelže čp.45 ve stáří 73 let.

5.3.zemřela Jarošová Anna, choť žel.zř.v.v.z Frahelže čp.57 ve stáří 71 let. Jaroš Frant.v podzimu ve stáří 73r.

31.10.zemřel Vitoň Václav, obecní chudý z Frahelže čp.13 ve stáří 75 roků.

1.2.zemřel Hešík Tomáš, žel.zř.v.v.z Frahelže čp.36 ve stáří 74 let.

17.12. zemřel Rybák Jan, výměnkář z Frahelže čp.27 ve stáří 74 let.

Zapsal Jan Šoukal, kronikář

ROK 1946

Počasí

Zima byla celkem mírná, jaro suché až přes polovinu května, od konce května a téměř celý červen deštivo. Léto bylo dosti suché. Podzim střídavě deštivý.

Úroda

Úroda obilí dosti dobrá, brambor a ovoce průměrná, snůška medu vůbec žádná.

Divadlo

Dne 24.3.sehráli ochotníci z Ponědraže v sále u Hrubého divadelní hru z doby okupace „Praha je naše“. Sehráno velice pěkně za hojné návštěvy.

Tryzna za padlé a umučené za okupace

Dne 4.5.večer v 8 h. uspořádána vzpomínková pietní slavnost u Velkého kříže za padlé a umučené za okupace. Proslovem p. říd. uč. (nelze přečíst) u zapálené hranice slavnost zahájena, pokračovaly recitace školních dětí, zapěny hymny a ku konci místní Junák zpestřil pořad zapěním několika národních a vlasteneckých písní.

Slavnost den vítězství

Dne 9.5.uspořádal sbor dobrov. hasičů za spoluúčasti místních spolků a korporací vzpomínkovou slavnost na „Den vítězství“ a sice na návsi u kapličky, kde byla zasazena „Lípa svobody“. Zahájení a proslovy učinily p. říd. učitel Jan (nelze přečíst) a br.jednatel Růžička Václ.čp.40.Školní děti přednesly básně a recitace. Po zapění hymen odebrali se účastníci do sálu hostince u Hrubého, kde školní mládež sehrála divadlo, načež pokračovala všeobecná veselice.

Volby

Dne 26.5.1946 byly provedeny volby do ústavodárného národního shromáždění. Ve zdejší obci bylo odevzdáno 192 hlasů, z nichž 11lístek bílý. Platných hlasů tudíž bylo 191.

Z toho obdrželi:

1) Komunistická strana Československa	108 hlasů
2) Čs. strana lidová	65
3) Čs. strana soc. demokratická	3
4) Čs. strana nár. socialistická	15

V tomto poměru byly pak přiřknuty mandáty do MNV a sice z úhrnného počtu 12 mandátů:

1) Komunistická strana Československa	7 mandátů
2) Čs. strana lidová	4

3) Čs. strana soc. demokratická	0
4) Čs. strana nár. socialistická	1

Předsedou místního národního výboru zvolen za stranu komunistickou Adolf Rohlík, zed.polír z Frahelže čp.59.

Oslava M. J. Husa

Dne 5.7.uspořádána při zapálené hranici u Velkého kříže oslava na paměť upálení M. J. Husa. Vzpomínkovou přednášku pronesl zdejší říd. učitel p. Jan Mi... . Poté recitace a básně školních dětí, načež zapěny hymny. Přítomní byli občané téměř z celé obce, sbor dobrov. hasičů, SČM a Junák.

Cvičení a zájezdy sboru dobr.hasičů

Místní sbor dobrovolných hasičů zúčastnil se okresního sjezdu v Třeboni a sice 8 mužů cvičících sekyrková cvičení, 1 bratr a 3 samaritánku zúčastnili se samaritského cvičení tamtéž.

Tentýž počet členů a samaritánek zúčastnil se cvičení při hasičském sjezdu v Novosedlech.

Požár

Dne 2.8.1946 v 6 h. ráno vznikl ve stavení čp.48 u výměnkářky Marie Novotné oheň ve světnici. Přesto že světnice byla téměř přeplněna hořlavými předměty, byl požár včasným zásahem místního sboru dobrovolných hasičů za necelé půl hodiny zdolán. Poslední požár ve zdejší obci byl před 15 lety.

Nový zvon

Dobrovolnou sbírkou mezi místními obyvateli získán potřebný obnos na zakoupení nového zvonu do místní kapličky, neboť v r.1942 musela obec zvon odevzdati na válečné účely. Germánům a od té doby byla místní obecní kaplička beze zvonu. Po žních byl zvon slavnostně vysvěcen.

Vysázené stromky

Letošního roku provedli místní občané dobrovolně vysázení as 60ti jasanů a sice na návsi a u rybníka.

Úmrtí

Dne 1. 4. 1946 zemřel Jan Štástka z Frahelže čp.19 ve stáří 57 roků.

Zapsal Jan Šoukal kronikář

Jelikož usnesením MNV ve Frahelži ze dne 3. 1. 1947 byl zvolen nový kronikář a sice p.Rohlík Václav z Frahelže čp.1. předávám knihu tuto k dalším zápisům novému kronikáři.

Jan Šoukal

Obchodník, Frahelž čp. 3

V zápisech do pamětní knihy obce Frahelže pokračuje Václav Rohlík, kronikář, člen MNV.

1947

Stav obyvatelstva, vystěhování

V naší obci jest k 1. 1. 1947 celkový stav obyvatelstva 297 osob. Při této zprávě sluší poznamenati, že z naší obce se odstěhoval do pohraničí, plníc svou vlasteneckou povinnost p. Frant. Frolík, rolník ve Frahelži čp.38, bývalý člen místního národního výboru. Odešel z naší obce dne 19.12. 1945 s celou rodinou, manželkou a třemi dětmi. Rovněž výměnkář na tomto čísle p. Frant. Provázek, t. č. vdovec odešel do pohraničí, kde se příležitostně oženil a obdělává hospodářství as 12 ha, které mu bylo přiděleno po Němcích, kteří byli odsunuti. Rovněž předešlý p. Frolík hospodaří na usedlosti as 23 ha v Přelsticích u Čes. Krumlova. Poslední pak za jeho pobytu ve Frahelži, choval se vzorně, nevyvolával žádných sporů, jak politických, hospodářských neb sousedských ke vši spokojenosti obyvatelstva naší obce.

Nasazení do práce v době protektorátu

V roce 1942, za doby německé okupace byl totálně nasazen na práci na německé území Josef Jozífek, truhlář, t. č. svobodný z Frahelže čp.13. V práci několikrát změnil stanoviště a byl pak přidělen k pracovní službě tzv. Todtorganizacion. Tyto české síly byly střeženy, ale stále a stále se stávaly případy zběhnutí z práce. J on před těžkými leteckými útoky utekl ze zaměstnání, byl však dopaden, hnán zpět a ztýrán. Vyslovují se domněnky, že byl ubit k smrti. Do dnešního dne, 2 a čtvrt roku po válce se dosud nevrátil do svého domova a není nejmenší zprávy o něm. Toho času vede se u okres.soudu v Lomnici nad Lužnicí, vůči němu řízení, prohlášení za mrtva.

Boj proti alkoholu v naší obci

V současné době probíhá celostátní akce vlády, na potírání opilství, resp. v boji proti alkoholismu. Jelikož v naší obci vyskytly se též případy v nadměrném používání alkoholu a to případy, které budily veřejné pohoršení v obci, rozhodl se místní národní výbor ve své plenární schůzi konané dne 10.1. 1947, že každý, kdo bude zjištěn opilý, bude mu vydán blok na zaplacení pokuty 100 Kčs a současně pranýřován na obecní desce. Toto rozhodnutí bylo občanstvem kvitováno s uspokojením.

Historie obecní kovárny

Po světové válce roku 1914 – 18 byla naše stará kovárna sídlem mistra V. Sokolíka, později byl vystřídán M. Nižníkem a od roku 1935 přebíral tento starý cech kovář a podkovář Josef Hešík z čp.36.

Rozhodl se změnit svůj svobodný stav a v únoru 1947 se z naší obce odstěhoval do blízkého Valu, kde v kruhu své rodiny pokračuje ve své práci. 13 let spravedlivě konal svoje černé řemeslo v naší nově pak postavené kovárně, která plně vyhovuje svému poslání a od února 1947 je opuštěna. Naše obec ztrácí v osobě Josefa Hešíka znamenitého kováře.

Povětrnost leden – červen

Celý leden a únor tuhé mrazy, téměř denně sněží. Sněhu napadlo tolik, že dávno není pamětníka. U nás 60 – 80 cm místy 1m-1,20m, v horách až 5m sněhu. Musela býti několikráte vyhlášena pracovní

povinnost na zdolání této sněhové spousty, jelikož dodávková auta a doprava vůbec by do jisté míry uvázla. Začátkem dubna nastalo rychlé tání ledu a sněhu, všechny vodní toky nestačily pojmouti tak ohromné množství vody. Tisíce hektarů pozemků v povodí řek bylo zatopeno, spousta domů bylo ohrožováno ledovci a ke zdolání tohoto živlu bylo nasazováno vojsko, hasičstvo i letectvo, zejména na Slovensku. U naší obce v úseku řeky Lužnice Klec-Vlkov byla rozlita voda téměř půl kilometru a trvala tato záplava do 10. 5. 1947. Nastalo pak velké sucho. Téměř dva a půl měsíce nepršelo, přišlo velké sucho, které hrozilo naprostým zničením úrody. Kolem 15. 6. Přišly první deště, které zachránili blízcí se katastrofu. Přesto neúroda pšenice, ovsu, píce a ječmene nemůže již být napravena.

Živelné pohromy

Ze suchého počasí dostavilo se několik bouřek, zvláště 21. 6., které postihlo valnou část našeho katastru těžkým krupobitím. Místní živelní komise konstatovala na 50-60 % škody na žitě, méně pak na pšenících, ovsích a kulturách bramborů. Přesto ztráta na náš chudý kraj veliká. Příslušná kompetentní místa vyrozuměna a informována o této pohromě a zažádáno pro zdejší obec o náhradu.

Elektrizace obce

Již za doby německé okupace, v srpnu 1944 bylo ve schůzi všeho občanstva živě rokováno na podnět bývalého obec.starosty Vojt. Kopačky o provedení elektrizace pro naši obec a vysloven jednohlasný souhlas podati žádost o zapojení naší obce elektrickou energií. Koncem války 9. 6. 45 a později bylo znovu o tomto problému jednáno a žádost o elektrizaci obnovena. 2.6. 1945, v době naší znovunabyté svobody ustaveno bylo elektrárenské družstvo obce Frahelž a do něho bez výhrady zapojeny všechny čísla popisná v naší obci. Založen fond na tento účel a vyzváno občanstvo, aby dobrovolně si složilo členské podíly a částky peněz. Ke dni 31. 10. 1945 sešlo se na hotovosti 196 300 Kčs.

Tento obnos zůstal na tzv. vázaném vkladě. 7. 9. 1946 převzal do svojí správy tento fond a elektrizaci vůbec místní NV po rozhodnutí v plenární schůzi.

V letošních jarních měsících dubnu, květnu, červnu provádí se u nás v obci instalace ve všech pop.číslech, zbývá již jen rozvod sítě po obci a zapojení na primerní síť. Stavbu u nás provádí firma Václ. Černý a lze doufat, že o vánocích 47. bude u nás elektrické světlo skutkem. Doposud brzdí v provádění práce nedostatek materiálu.

Úkoly obec.samosprávy

V době před druhou světovou válkou r 39-45, a ve válce samé obecní samospráva, zvaná obecní zastupitelstvo v čele s obecním starostou, měla v naší obci nesnadnou práci. V době všeobecné krize v létech 36,37,38; připadlo na ní mnoho úkolů, které musely být neodkladně zdolány. V roce 33 stavěna u nás byla železniční zastávka nákladem 15 000 Kč, v roce 35 okresní silnice nákladem 16 000 Kč, v roce 37 obecní chudobinec a kovárna nákladem 37 000 Kč. Na tehdejší poměry zatížení opravdu pro naši obec veliké, jelikož obec měla málo příjmu, když vlastní tak málo obecního majetku. Ve válce pak nebylo možno dělati nějaké investice v obci, jelikož veškerý potenciál byl obrácen pro vedení války bývalé německé říše.

Válka skončila a nastalo nové údobí dějin.

Změny v obci

V obci nastaly změny, jak ve správě obce, v životě politickém spolkovém, sociálním i hospodářském. Dříve v době první republiky vyvíjeli v obci činnost tyto politické strany: Republikánská, Domovina, Nár. socialistická, sociálně demokrat. aj.. Nyní ve státním zřízení lidově demokratickém vyvíjí činnost strany: Komunistická strana Českosl., Československá str. lidová a strana Nár. socialistů. Ostatní strany mimo Národní frontu, byly buďto zrušeny nebo zakázány.

Z voleb konaných v den 26. 5. 46, rok po světové válce byl též složen místní národní výbor dle poměrného zastoupení. Nová to instituce obecní samosprávy, která byla nahrazena bývalým revolučním národním výborem, dříve obecním zastupitelstvem. Místní národní výbor u nás v době poválečné nemá jistě snadný úkol. Při častých schůzích MNV, někdy i bouřlivých, obzvláště po revoluci, musí konečně všichni zástupci politických stran u nás zasednout a naprostou dohodou řešit všechny úkoly obce, kterých jistě není málo.

V proudu jest provádění elektrizace obce, jež si vyžádá nákladu 800 000 Kčs, dále telefon, na který již v roce 1944 složeno 12 000 Kčs, a který dosud hotový není. Zbývá stavět železniční čekárnu, dětský útulek, kapličku, obecní váhu, věci na které se nenechá dlouho čekat. Nejhorším problémem jest obstarání finančních prostředků, jelikož se tvoří obrat měny. Tyto věci si občané naší obce musí vyřešit sami, resp. sami zaplatit, s výjimkou subvence, kterou v rámci možnosti stát poskytuje. Je spousta úkolů, které při velkých potížích musí zdolávat nová demokratická obecní samospráva. Lze si jen přát, aby tak časté politické boje u nás ustaly a občanstvo pochopilo těžkou práci obecní samosprávy, aby se tato mohla plně vyvinout v pozitivní práci pro naši obec.

Oslavy Den vítězství

Květnové oslavy u nás provádí MRO se všemi spolky a korporacemi. V předvečer dne vítězství 8. 5., při zapálení vatry bylo důstojně vzpomenuo všech účastníků, padlých za osvobozovacího boje. Recitacemi a básněmi byla dokončena tato pietní slavnost a zakončení státní hymnou, zpívanou všemi účastníky slavnosti.

Vzpomínková oslava M. J. Husa

Rovněž v předvečer 5. 7. narozenin M. J. Husa bylo krátkou oslavou vzpomenuo bojovníka a mučedníka za pravdu M. J. Husa. Po zapění písně „Hranice vzplála“ byl přednesen manifest všech politických stran, celonárodních spolků, úřadů a korporací. Slavnost byla zakončena státní hymnou.

Počasí

V době katastrofálního sucha letošního roku nutno poznamenati hlášení světových tiskových kanceláří: V Anglii, Spoj.státech, Německu a Severských státech za posledních 100 let, ve Francii 80 let, u nás v ČSR za posledních 70 let není pamětníka tak obrovského sucha. V obci Frahelži nepršelo od doby 21. 6. 1947 do doby 4. 2. 1947, kdy přišli první deště. Do této doby nebylo viděti na polích zeleného obilí. Pokud není porušena klíčivost obilí schází a je naděje v novou úrodu chleba. V letních měsících vyschlo v naší obci $\frac{3}{4}$ studní, takže převážná většina občanů vodu dováží ze studní zvané

„obecnice“. Pro dobytek je dovážena voda ze řeky, ovšem i tam by řeku po kotníky přešel. Oba rybníčky na návsi byly takřka vyschlé. Pro letošní rok veliká neúroda píce, brambor, úroda obilí průměrná. V okolí během léta spousty požárů, obzvláště rašelinišť na Blatech.

Některé rybníky bylo nutno z nedostatku vody předčasně vyloviti. Lze doufati, že s příchodem podzimu se vydatnějšími srážkami situace, obzvláště vyživovací, zlepší.

Oslavy Říjnové revoluce SSSR

U nás v den 30. výročí Velké říjnové revoluce v Sovětském svazu bylo vzpomenuo vyvěšením státních vlajek. Občanstvo jinak v práci pro republiku slavilo toto velké výročí Státního svátku Sovětského svazu.

Rok - 1955 – 1956

V zápisech do místní „Kroniky“ obce Frahelže, pokračuje nově zvolený soudruh Jan Pešek t. č. předseda místní organizace Komunistické strany Československa.

Tato „Kronika“ byla mě předána v měsíci prosinci 1955, teprve a až do té doby od r. 1. 1. 1948 tj. celých plných 7 let přes to, že byla celá ta dlouhá doba plná rušných politických událostí doma i za hranicemi, Kronika vedená nebyla – Místní národní výbor v té době tak historické na dějinné události v naší obci neměl opravdu zájem na tom, aby naše příští generace nevěděla nic o tom co se v naší obci a nebo kolem ní událo za těch plných sedm roků. Toho času byl předsedou MNV s od..... do..... a předsedou MO KSČs od..... do.....

Dále byl předsedou MNV v této době s..... a předsedou MO KSČ s.....

Zápis do této „Pamětní knihy“ začíná tedy dnem 1. 1. 1956 s poznámkou, že po obstarání informací za uplynulá léta budou všechny události za tu dobu od 1. 1. 1948 až do 31. 12. 1955 shrnuty v následujících zápisech. Uvádím zde všechny dobré i špatné a stinné zkušenosti, aby tak vznikl věrný a dobrý obraz života našich občanů za dob I. měšťácké zkrachované Republiky a naproti tomu, že doby Naší Osvobozené vlasti pod vedením Slavné Komunistické strany Československa a pod velikým ochráncem naší svobody slavného Sovětského Svazu.

Všecky tyto zpáteční zápisy byly čerpány od pamětníků a ze zápisů obecních protokolů a dle mých vlastních poznatků z vlastního života.

Rok 1955

Počasí

Počínaje měsícem ledna a v jarních měsících bylo neustále mokro. Počínaje sklizní sen a po celou dobu žní neustále přšelo, takže obilí silně polehlo a když se konečně dostalo do kopenců tyto se

musely rozvazovat na poli a sušit jako v roce 1936, i otavy se těžko sušily pro neustálý déšť. V měsíci září a říjnu bylo pak krásné počasí.

Úroda

Přes veškeré nepříznivé počasí byla úroda dobrá!

Politika

V tomto roce velmi slabá, sami straníci se obávají socializace vesnice. Předsedou KSČ byl s. Jan Huňal č. 32, předsedou MNV jest s. Jan Černý čp. 56 a tajemníkem MNV jest Nyžník Václav t.č. zaměstnanec ONV v Třeboni. Frekvence na MNV jest stále velká neboť funkcionáři MNV řadují i mimo úřední dny. Protože jsou zemědělci zatím proti přechodu vesnice od malovýroby k velkovýrobě socialistické, bojí se každý veřejné schůze a do ní přichází 5-10 občanů. Plénum MNV se neschází v plném počtu. Někteří volení členové jako Jaroslav Pinc č. 8. schůze málo navštěvuje.

Kultura a Osvět.činn.

Pravidelně zajíždělo každých 14 dnů Státní kino s hodnotnými filmy ve větším případě znázorňující socialistickou vesnici.

Škola

V naší obci jest t. č. jednotřídní Národní škola s 31 dětmi v níž učí sám učitel s. Emanuel Čtverák. Protože je často nemocný neprovádí se tak čile Osvětová činnost v níž jest referentem.

Zábavy

Zábavy v tomto roce nebyly často pořádány – Divadlo se nehrálo.

Telefon

Veřejný telefon se používá všeobecně a skutečně je místními občany využit.

Prádelna

Družstevní prádelna – Pro dřívější odpor proti ní je nyní velkou částí využívána.

Socializace vesnice

V měsíci červenci t. r. opět okresní výbor KSČ a Okresní národní výbor v Třeboni rozvinul agitační práci na založení JZD ve Frahelži.

Protože JZD už ve zdejší obci založeno bylo v roce 1952 do něhož vstoupila kromě zemědělců Jaroslava Peška č.41., Václava Filípka č. 10. a Františka Štěcha č. 49 celá obec – všichni zemědělci a na základě špatného hospodaření představenstva JZD – v jehož čele byl předsedou Vojtěch Kopačka čp. 2 – byly smutné zkušenosti a došlo to tak daleko, že za velkých třídních bojů a neshod po celý rok se JZD rozpadlo v r.1953 po žních.

Drobní a střední zemědělci se přímo dřeli na polích, ale několik odpůrců stačilo rozkládat dobrou morálku lidí a tak při dělení kopenců ve žních ježto byl dosud 2. typ se dělilo podle poměry a nikoliv podle vykonané práce. Tolik na vysvětlenou.

Proto letošní agitace v r. 1955 na znovu založení JZD se nesečkala s úspěchem. Podalo asi 17 soudruhů přihlášky do JZD z nichž byl pouze výkonným zemědělcem s. Jan Pešek – ostatní členové pak chodily do zaměstnání a nechtěl nikdo zůstat doma, přes to, že si zabíraly 82,5 ha zeměd. půdy. Byl ustaven přípravný výbor a předsedou měl být s. Jan Pešek č. 47, který funkci nepřijal, vzhledem k tomu, že nebyly ani provozní prostředky ani potřebných budov pro ustájení. Zůstalo proto při soukromém hospodaření.

Ze zemědělců zatím do JZD nechtěl po velkém zklamání nikdo! Z členů MNV šel do JZD pouze s. Jan Černý předseda MNV, Nyžník V. tajemník a s. J. Benda čp. 26 a Koutník Rudolf ml.

Přesto, že už ve všech obcích kolem Frahelže už družstva jsou nelze žádným způsobem zemědělce přesvědčit o výhodách socializace vesnice.

Obdělávání ladem ležící půdy

V době nezaměstnanosti od r. 1931 – 1945 byla v naší obci obdělávána každý rok každá píď půdy. Lidé se soudily o meze a každou uoranou brázdu, uorávaly se i cesty.

Zatím v tomto roce 1955 u nás následkem dobré zaměstnanosti, leží celé desítky ha nejlepší půdy ladem; zatím co nejhorší půda se obdělává.

Soukromý sektor

Soukromí zemědělci se drží zuby nehty svých políček jen, aby nemusely do JZD.

Dodávky státu

Dodávky státu plní dobře, jak ve výrobě živočišné tak i rostlinné.

Sestavení členů MNV

Nutno poznamenati, že MNV byl sestaven takto: Černý Jan předseda, Nyžník V., tajemník, Koutník Rudolf ml. ČSD zaměst., Jan Benda zeměd. referent, kteří v tomto roce vstoupily do JZD zatím co ostatní členové MNV jako Jaroslav Pinc úpravčí ČSD., Jindrová Marie č. 23 a Malechová Marie čp. 12, která jest k práci sama se do JZD nepřihlásily, což mělo i nepříznivý vliv na ostatní občany. Rovněž v MNV byl jako finanční referent Švehla Josef m.

Neštěstí

Dne 5. 9. 1955 v ½ 10 hod. večer vypukl oheň z nedbalosti u p. Marie Peškové čp. 50. Požár se rychle rozšířil, protože nebyla okamžitá pomoc hasičského sboru z Frahelže i na celé stavení sousední vdovy p. Marie Láfové, čp. 53, která vyhořela úplně včetně všech zásob obilí, mimo hovězího dobytka. Požáru se zúčastnilo několik sboru sousedních z nichž v první řadě pomohl Sbor Hasičů z Ponědraže. V domě čp. 50 vyhořela pouze stodola a část nevymláceného obilí.

Postižené Láfové, která zůstala bez prostředků obětavě pomohli mnozí občané při pracích tesařských a zednických. Práce tesařské provedli tesaři z Ponědrážka s. Lantmiler a s. Dobeš za pomoci občanů.

Zednické práce provedl s. Jan Pešek č. 47 a s. Jan Černý č. 56. Budova rychle vyrostla a než přišla zima stavba byla uzavřena.

V roce 1955 bylo celkem občanů

Z nichž zemřelo mužů 3 a žen 4.

Narodilo se dětí 3.

Jmenovitě zemřeli tito občané a v tomto stáří:

Josef Pešek čp. nar. 12.1. 1895 – zemřel 15. 1. 1955 doma

Josef Dobeš čp. 61, nar. 30.1.1892 – zemřel 25. 3. 1955 doma

Václav Hešík čp. 57. nar. 18.9. 1898 – zemřel 19.10. 1955 doma

Rozalie Růžičková nar. 9.9.1872 – zem. 26.6.1955 doma

Kateřina Váchová nar, 14.10. 1878 – zem. 23.2.1955 doma

Anna Jindrová čp. 15. nar. 30.3.1873 zem. 7.4. 1955 doma

Kateřina Lohoňková čp. 40. nar. 1883 zem. 15.6.1955 v J. Hradci

V tomto roce se narodilo:

Jaroslava Dobešová čp. 42 – 13.1.1955 v J. H.

Hana Koutníková čp. 31 – 2.5. 1955 v J. H.

Pavel Štástka čp. 19 – 24.6. 1955 v Č. B.

Zapsal

Jan Pešek

obecní kronikář

Rok 1952 – 1953

V tomto roce 1952 až do poloviny července nebylo zvláštních událostí co se týče běžného života.

Socializace vesnice

Až v konci července zavítala do naší obce kolona z Okr.národního výboru z Třeboně, neboť toho času byla už socializace vesnice v plném proudu. Z počátku byl průběh dobrý, ale později, když agitace nebrala konce – začal hrozný var mezi občany.

Založení JZD

Byla stále většina odpůrců proti tomuto a zarytí soukromzemědělci. –Najednou vstoupila jak už bylo v předu uvedeno do JZD celá obec. Nastal třídní boj ve vesnici. Jedni byli pro a druzí proti.

Nic se nedělalo, lidé se houfovali, debatovali o nové věci nevěda do čeho jdou, práce na polích stála, bylo třeba orat, vozit hnůj, ale nic se nedělo.

Až najednou se ozval mocný hlas z amplionu místního rozhlasu nebádající občany, aby si nasekali kůly a šlo se odměřovat každému kus, aby si každý navezl hnůj a postaral se o zorání a osetí tohoto pole.

Rozorání mezí

K tomuto nutno připomenouti, že už dnem 15. 8. 1952 byly rozorány meze a provedena hospodářsko technická úprava pozemků.

Oslava

Řekly by jste, že zemědělci z Frahelže vítali radostně rozorání mezí, které zapříčiňovali časté nesváry a soudní spory. To by jste se ovšem zmýlili. Výzdoby obecní budovy se zúčastnil na oslavu rozorání mezí k přivítání okresních funkcionářů a předsedů JZD ze Stříbřece a Libořez pouze Čtverák Emanuel řídící n. školy ve Frahelži a s.Jan Pešek čp.47. Později pak předseda MNV s. Pinc Jaroslav a Švehla Josef, jako předseda MO KSČ.

Bylo tedy založeno JZD, rozorány meze, nebylo zkušeností.

O družstvo se však nikdo nestaral ani MNV ani m.organizace strany a konečně ani sám ONV z Třeboně.

Bylo třeba pomoci.

Nepracovaly-li uvedené organizace, pracovalo nepřátelské hnutí v obci, které socializaci nepřálo.

V měsíci prosinci t. r. už začaly chodit odhlášky malých zemědělců z JZD. Situace v JZD se stala kritickou. Přesto však ještě bylo získáno na 3.typ 19 zemědělců. To vyžadovalo další pomoc organizací hlavně MNV.

Nastupuje rok 1953. Měsíc leden, únor, březen a stále se nic nedělo. Jarní práce se sice udělaly společně a rychle za velikého elánu. Nescházelo už pomoci družstevníkům, sena se sklízela soukromě.

Žně 1953

Obilí zrálo na velikých lánech bylo třeba jít na sklizeň, ale představenstvo JZD se o to nestaralo, žito už padalo neboť bylo přezrálé. Zde musel zakročit úředně předseda MNV Jaroslav Pinc.

Sklizeň 1953 – žňové práce

Ustanovili jsme 2 skupiny, jednu z malých zemědělců a druhou z velkých, neboť ti neměli k tomuto kladný poměr. Skupina malých začínala třeba ráno v 6 hod.-7hod., zatímco velcí zemědělci jeli do žní v 8-9 hod. ráno do práce. Skupina malých si vzala ze strojní stanice samovaz, který pracoval k velké spokojenosti družstevníků. Skupina velkých sekla se sekačkami, zatímco vystoupilí členové sekly pouze s kosami.

Obilí se poseklo postavilo do panáků a víc nic, v té době bylo trvalé sucho a krásné slunné dny. Bylo třeba odvážet obilí do stodol, ale nevozilo se, dlouhou řadu týdnů stáli kopence na velikých lánech.

Velcí zemědělci i část malých pracovala k tomu, aby se to rozdělilo podle hektaru.

To se také muselo na tlak lidí provést. MNV a strana doporučovali společný výmlat, ale neprosadilo se to.

Dříve tak klidná a spokojená obec, nyní rozvrat, nevraživost, nenávisť mezi lidmi.

Situace se stává kritickou. Obilí se sklídilo, ale nikdo pole neoral, selo se až v listopadu a prosinci.

Pozdní přesvědčování

Toho času jezdily do obce z ONV z Třeboně a z KNV z Č. Budějovic, stále a stále se přesvědčovalo, ale marně – lidé ze schůzí utíkali.

Někteří muži si vodili své ženy do schůzí, které bojovně vystupovaly, často až s hrubostí. Nikdo situaci nezachránil a proto se po rozdělení úrody JZD rozpadlo.

Tato událost bude jednou pro naše děti poučnou historkou, jak někteří občané bojovali proti socializaci vesnice a proti lepšímu životu na světě.

Rok 1956

Počasí

Po celý měsíc leden se střídala déšť s mrazíky nejvíce 10 C – sníh vůbec nepadal.

Staré přísloví praví: „Když není leden není ani jeden“, ale únor se přihlásil, silně padal sníh a střídaly se mrazy od 20-32 C při síle sněhu 35 cm. Až teprve 29.2.pršelo se sněhem a tak sníh se rychle ztrácel. Dne 1.3.pak byla obleva se silným větrem – sníh rychle zmizel.

Socializace vesnice

V té době se tvořila nová Jednotná zemědělská družstva. Už dávno bylo v Ponědraží, teď založilo JZD Ponědražko, Smržov, v Záblatí do menšinového JZD vstoupila celá obec, v Lomnici do menšinového JZD vstoupila mimo kulaků Fraňka aj.celá obec. Rovněž ve Slověnicích, Miletíně a celém okrese mimo 9ti obcí mezi nimi jest stále obec Frahelž.

Protože v naší obci leželo několik ha půdy ladem, musela se organizace KSČ a MNV zabývat vyřešením této otázky. Přikročilo se k radikálním řešením a byly zaslány radou MNV výměry podle paragrafu 50 o přidělení této ladem ležící půdy, těmto zemědělcům: Jos.Pražákovi č.2-5 ha, Rohlíku Václ. č. 1 – 4ha, Šejdová Anna č.44- 4 ha, Novotnému Fr.č.48 – 3,5 ha, Hešíku Jos.č.17 – 3,5 ha. Přidělilo se jim to proto, aby uvažovali rychleji o vstupu do JZD. Ke společné poradě o založení JZD byli pozváni na MNV p.Hrubý Karel č.45, Kopačka Jos.č.20, Hešíková Marie č.7 z usedlosti t. č. největší a Jakeš Jaroslav č.5.

Výsledky byly dosti dobré:

Při první schůzi podaly přihlášky Hešík Jaroslav syn Marie Hešíkové čp.7, a Růžička Václav s manželkou č.40.

Založení JZD 10. 3. 1956. 3.typu

Dne 10.3.byli pozváni do schůze za účelem rozšíření členské základny JZD tyto zemědělci: Pražák Jos. a Magdalena čp.2, Rohlík Václav a Růžena čp.1, Hešík Josef a Marie čp.17, Hrubý Karel a Marie čp.45, Zasadilová Rozalie č.18, Kopačka Jos.a Růžena čp.20 a Jakeš Jaroslav a Marie čp.5.

Po rušné a velmi věcné debatě mezi zástupci MNV s.Černým a s.Nyžníkem, jakož i předsedy místní organizace KSČ s.Peška čp.47 i zástupců ONV z Třeboně s.Bílého a s.Kartáka z Lomnice nad Lužnicí, se dospělo k tomu, že v 1 ½ hodině popůlnoci podepsali kromě s. Jakeše s manželkou, kteří ze schůze odešli, všichni přihlášky do JZD.

Tímto okamžikem vstupuje naše obec po prvním rozpadlém družstvu v r.1953 do nového a snad šťastnějšího a lepšího života a jistoty v JZD 3.typu.

10.březen vstupuje do dějin událostí v přeměně vesnice z malovýroby na socialistickou velkovýrobu ve Frahelži.

Seznam členů

Tímto dnem začali budování socializace vesnice tyto uvědomělí zemědělci jako první průkopníci:

Z r.1955:Šťástka Jan č.19, Černý Jan s manželkou č.56, Pešek Jan s manželkou č.47, Huňal Jan sám, Koutník Rudolf ml.č.45, Benda Jan s manželkou č.26, Růžička Václ.č.37-sám, Hůlka František a Marie č.63, Rohlík Adolf a Marie č.59, Nyžník Václ. a Růžena.

V r. 1956: Hrubý Karel a Marie č.45, Růžička Václav a Růžena č.40, Rohlík Václav a Růžena č.1, Šejdová Anna a František ml.č.44, Hešík Josef a Marie č.17, Zasadilová Rozalie č.18 vdova, Pražák Josef a Magdalena č.2.

Představenstvo

Toho dne byla současně provedena ustavující schůze a provedeny volby:

Předseda JZD	Růžička Václav	č.40
Místopředseda	Hrubý Karel	č.45
Účetní	Koutník Rud.ml.	č.45
Skladník a pokladník	Hešík Josef	č.17
Rostlinář	Růžička Václ.	č.40
Živočichář	Hrubý Karel	č.45
Skupinář	Hešík Jaroslav	č.7

Revizní komise

Předsedou revizní komise: Rohlík Václav č.1

Členové: Černý Jan, Nyžník Václav.

Byl proveden soupis půdy a projednáno ustájení dobytka na 1. 6. 1956. Později pak proveden celoroční výrobní plán v rostlinné i živočišné výrobě.

Změna předs.

Dne 25. 3. 1956 v členské schůzi JZD byla provedena změna v představenstvu takto:

Místo Rudolfa Koutníka ml.č.45 byl zvolen jednohlasně za účetního s.Jan Pešek předseda místní organizace KSČ, za rostlináře s.Václav Rohlík č.1. Předsedou revizní komise pak s.Nyžník Václav, členy Černý Jan a Vitoň František. Před touto schůzí přistoupili do JZD – Vitoň č.9 a Němců Vojtěch a Anna č.34 – rovněž byli schváleni.

Činnost KSČ od 1. 2: 1956

Dne 1. 2. 1956 byla ve výroční členské schůzi strany provedena velmi nutná změna ve výboru organizace:

Předsedou zvolen s.Jan Pešek t. č. obecní kronikář, členy pak Růžička Václav č.40, Švehla Václ.č.29, Černý Jan č.56 předs.MNV,Šťástka Jan č.19, Huňal Jan želez.zaměstnanec, s.Petr Jan č.54.

Výboru se zúčastňují všichni členové a důsledně řeší otázky pomoci JZD. To však se nemůže říci o všech členech strany jichž je 29 t. času.

Do členských schůzí chodí 6-8 členů. Dne 25.3.1956 ve výborové organizaci KSČ se usnesli členové výboru, že při akci „100 000 hodin“ v pomoci JZD při výstavbě že odpracují každý kromě s. Huňala po 20ti hod.na stavbách JZD ve Frahelži.

I členové strany si musí dáti závazky při výstavbě. Soudruzi kteří jsou zaměstnanci ČSD nechodí vůbec do členských schůzí a nepomáhají doma při budování socialismu. Jako Havlíček Václ. zaměst. pošty, Koutník Rud.č.31, Koutník Rudolf ml., Kopačka Jos. ml. č. 15, Kopačka Jos.st.č.15, Oužbauer Frant.č.4, Rohlík Adolf ml.č.59, Prokeš Jan č.46 a jiní. – i s. Růžička Václav č. 37.